

STUDIJŲ PROCESO OPTIMIZAVIMO GALIMYBĖS ŠIAULIŲ KOLEGIJOJE, ĮVERTINUS STUDENTŲ PASITENKINIMĄ STUDIJOMIS

Aldona Černiauskienė,
Zita Latonaitė,
Nijolė Borusevičienė
Šiaulių Kolegija
Aušros al. 40, Šiauliai

Anotacija

Kolegijoje sudaryta galimybė studijų kokybės ir mokslo plėtrai, įgytos kompetencijos tampa studentams pagrindiniu veiksmu, padedančiu integruojantis į vis sparčiau kintančią darbo rinką. Kolegijos uždavinys - ugdyti studentų kūrybines galias ir gebėjimus, kurie turės įtakos būsimai profesinei kompetencijai. Absolventai turi gebėti generuoti idėjas ir prisitaikyti prie pokyčių globaliniame visuomenės procese. Straipsnyje analizuojami 2006-2007 m. m. Šiaulių kolegijoje atlikto tyrimo „Studijų organizavimo kokybė ir studentų pasitenkinimo studijomis“ rezultatai. Akcentuojamas vienas iš švietimo sistemos prioritetinių uždavinių – studijų kokybės užtikrinimas.

Raktiniai žodžiai: studijų kokybė, profesinė orientacija, teorijos ir praktikos ryšys.

Įvadas

Žinių visuomenę sudaro atskirų individų gebėjimai, kompetencijos ir inovatyvus mąstymas. Aukštos kvalifikacijos, plačios erudicijos ir veiklūs žmonės turi atitikti šiandieninio pasaulio dvasią. Kolegijai, kaip aukštajai mokyklai, keliami šie uždaviniai: aukšta studijų kokybė, būsimieji specialistai turi būti pasirengę šalies ūkiui, visuomenės klestėjimui, gebėti pasinaudoti žinių ekonomikos potencialu globalioje rinkoje. Vienas svarbiausių profesinio rengimo kriterijų yra besimokančiųjų įsidarbinimui reikalingų žinių ir gebėjimų suteikimas (Laužackas, Danilevičius, Gurskienė, 2004). Geresnės įsidarbinimo galimybės esti tuomet, kai yra profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistema. Darbo poreikis turi tapti įpročiu, t. y. vidiniu būtinumu. Dorovinis ir darbinis auklėjimas sudaro vienovę. Tikras poreikio patenkinimas patobulina ir sustiprina individą. Pasak Maslow (2006), šį polinkį galima nusakyti kaip troškimą maksimaliai priartėti prie savojo idiosinkratiškumo, tapti viskuo, kuo tapti asmuo pajėgus. Kiekvieno žmogaus atveju konkreti šio poreikio forma bus skirtinga.

Tyrimo aktualumas

Mokymo kokybę sudaro akademinės bendruomenės teikiamų paslaugų visuma, kuri turi tenkinti studentų poreikius ir lūkesčius. Kolegijos misija ir vizija numato planingai tobulinti studijų kokybę ir šalinti pastebėtus trūkumus. Siekiant išsiaiškinti pirmųjų ir baigiamųjų kursų studentų nuomonę apie studijų proceso organizavimą, problemas, su kuriomis susiduria studentai, atlikta šių kursų studentų nuomonių vertinimo analizė.

Tyrimo tikslas - iširti studijų proceso optimizavimo galimybes Šiaulių kolegijoje ir pagrįsti iškeltą hipotezę, kad kolegijoje egzistuojanti studijų kokybės sistema tenkina studentų poreikius.

Tyrimo uždaviniai:

1. Išanalizuoti studentų nuomonę ir vertinimus apie studijų kokybę.
2. Išryškinti profesinio ir asmenybės ugdymo vienovę.
3. Atskleisti studentų siekį įgyti žinių ir jas sugebėti taikyti praktikoje.

Tyrimo metodika

Studentų nuomonėms bei vertinimams tirti taikyta anketinė apklausa. Klausimynuose pateikti studijų programos motyvus apibrėžiantys indikatoriai (teiginiai), kuriems suteikti intervalinės skalės įvertinimai palankumo – nepalankumo diapazone. Anketinės apklausos duomenų apdorojimas atliktas naudojant SPSS 12.0 statistinės analizės programą. Statistinei duomenų analizei buvo naudoti aprašomosios statistikos ir koreliacijos metodai.

Tyrimo imtis ir vieta

Anketinei apklausai naudotos dvi Šiaulių kolegijos Kokybės valdymo skyriaus parengtos anketos (pirmojo ir baigiamojo kurso studentams). Tyrimo imtis - Šiaulių kolegijos Sveikatos, Verslo ir technologijų fakultetų dieninio (D) – 252, vakarinio (V) – 53, neakivaizdinio (N) - 78 skyrių studentai.

Tyrimo objektas – Šiaulių kolegijos pirmųjų ir baigiamųjų kursų studentai

Studentų adaptacija kolegijoje ir ją lemiantys veiksniai

Socializacija ir ugdymas – glaudžiai susijusios kategorijos. Šių sąveikų interpretavimas yra naujo pedagogų mąstymo pasaulėjautos ir pasaulėžiūros sritis, be kurios šiuolaikinių ugdymo modelių sudarymas negali būti sėkmingas (Juodaitytė, 2003). Pasak Lepaitės (2003), profesinėje veikloje vis labiau prioritetas skiriamas asmens kompetencijai, o ne kvalifikacijai, tai aktualu, kad sudaromų ir įgyvendinamų programų lygiui nustatyti pasitelkiamas fenomenas, akcentuojantis asmens vidinio potencialo plėtojimą profesinėje veikloje. Labai svarbu, kad studentas, atėjęs į kolegiją, susipažintų su savo studijų programos tikslais ir paskirtimi, žinotų dėstomų dalykų tikslus ir turinį. 92,8% dieninių, 96,1% vakarinių ir 100% neakivaizdinių studijų pirmakursių atsakė, kad jie tai žino.

Svarbu, kad studentui geranoriškai būtų suteikiama akademinė parama (metodinė medžiaga, konsultacijos, patarimai), kad studijų programą vykdanti katedra domėtusi studentų mokymosi sėkme. 81,7% pirmųjų ir 82,6% baigiamųjų kursų studentų atsakė, kad jiems akademinė parama teikiama, o kad katedros domisi savo studentais, atsakė 78,6% pirmųjų ir 62,6% baigiamųjų kursų studentų. Studentų požiūriu, įvertinimas visada apibrėžia tikrąją mokymo programą. Įvertinimas leidžia spręsti apie reikalaujamo darbo standartus ir apimtį, nustatyti, kurie programos dalykai svarbiausi (Ramsden, 2000). Studentai teigiamai vertina savo ir dėstytojų akademinis santykius, kai jiems yra aiškūs studijų rezultatų vertinimo kriterijai. Tai rodo vidutinio stiprumo teigiama koreliacija ($r = 0,75$ ir $r = 0,59$), (1 lentelė). Kuo aiškesni yra studijų vertinimo rezultatai, tuo geriau studentai vertina savo ir dėstytojų dalykinius santykius.

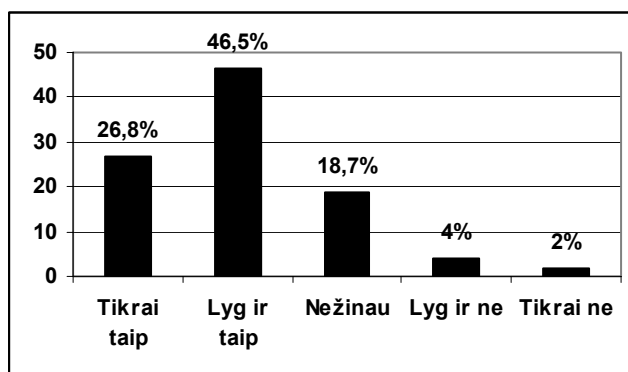
1 lentelė

Ryšys tarp studijų rezultatų vertinimo kriterijų aiškumo ir dalykinių santykių tarp dėstytojų ir studentų vertinimo

Pirmieji kursai	Studijų rezultatų vertinimo kriterijų aiškumas	Dėstytojų ir studentų dalykiniai santykiai	Baigiamieji kursai	Studijų rezultatų vertinimo kriterijų aiškumas	Dėstytojų ir studentų dalykiniai santykiai
Studijų rezultatų vertinimo kriterijų aiškumas	1,000	,751(**)	Studijų rezultatų vertinimo kriterijų aiškumas	1,000	,591(**)
Dėstytojų ir studentų dalykiniai santykiai	,751(**)	1,000	Dėstytojų ir studentų dalykiniai santykiai	,591(**)	1,000

** Statistinis reikšmingumas 0.01 lygmenyje

Pasitenkinimas kokia nors veikla, šiuo atveju studijomis, yra bendras jausmas, susijęs su šia veikla. Jeigu žmogus mano, kad pasirinktoje veikloje gali realizuoti savo vertybes, jis susidaro teigiamą nuostatą į šią veiklą, o kartu jaučiasi ir patenkintas. (Kaya Ebru, 1995). Kaip ir bet koks pasitenkinimas, pasitenkinimas savo veikla yra susijęs su jausmais mėgstumėmą. Todėl galima teigti, kad pasitenkinimas darbu (studijomis) yra tam tikras laipsnis, iki kurio žmogus gauna malonumą iš savo pasirinktos veiklos (Muchinsky, 1987). Studentai jaučiasi gerai, kai jų pasirinktos studijuoti specialybės darbuotojai yra reikalingi. 75,4% baigiamųjų kursų studentų teigė, kad jų pasirinkta studijų programa atitinka darbo rinkos poreikius (1 pav.)

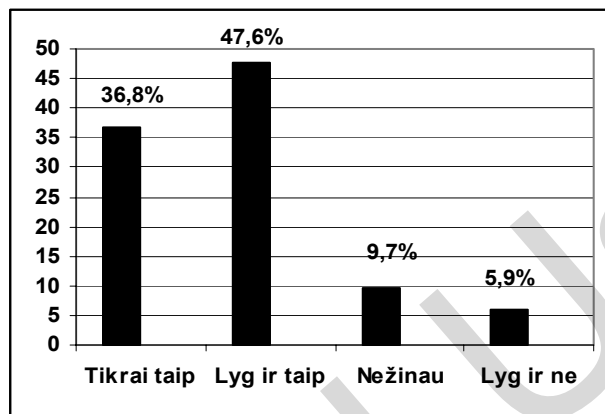

1 pav. Studijų programos atitikimas darbo rinkos poreikiams

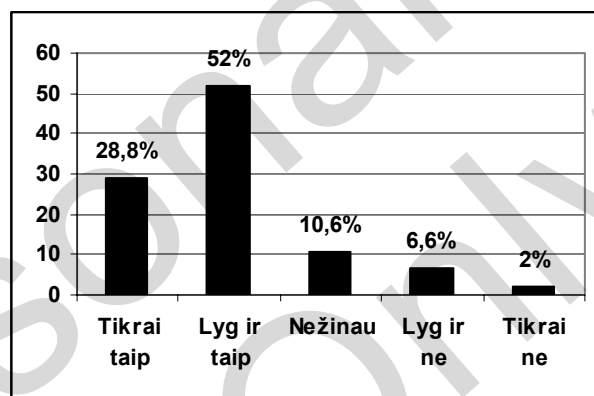
Švietimo sistemos pokyčiai ir naujos mokymo technologijos reikalauja (Šiaučiukėnienė, 1997), kad mokymo (si) procesas būtų individualizuotas ir diferencijuotas, sukurta tikslinga savarankiškų darbų sistema.

Kokybės užtikrinimas – tai kolektyvinė veikla

Svarbus komponentas studentams buvo tai, kad studijų metu plėtojami jų savarankiškumo įgūdžiai. Dėstytojai skatina studentus aktyviai dalyvauti paskaitose, diskutuoti, ugdyti gebėjimus mąstyti savarankiškai ir kūrybiškai. 84,4% pirmųjų ir 80,8% baigiamųjų kursų studentų sutinka, kad paskaitų metu ugdomi jų savarankiškumo įgūdžiai (2, 3 pav.).

2 pav. Savarankiškumo ugdymas (pirmieji kursai)

3 pav. Savarankiškumo ugdymas (baigiamieji kursai)

Jeigu buvo plėtojami studentų savarankiškumo įgūdžiai, studentai studijas vadina patraukliomis ir teigiamai vertina dalykinius dėstytojų ir studentų santykius. Tarp tiriamų kintamųjų yra vidutinio stiprumo tiesinis ryšys ($r = 0,61$ ir $r = 0,53$), (2 lentelė).

2 lentelė

Ryšys tarp studentų savarankiškumo ugdymo ir studijų kolegijoje vertinimo

Pirmieji kursai	Studentų savarankiškumo įgūdžiai	Studijos kolegijoje patrauklios	Baigiamieji kursai	Studentų savarankiškumo įgūdžiai	Studijos kolegijoje patrauklios
Studentų savarankiškumo įgūdžiai	1,000	,619(**)	Studentų savarankiškumo įgūdžiai	1,000	,537(**)
Studijos kolegijoje patrauklios	,619(**)	1,000	Studijos kolegijoje patrauklios	,537(**)	1,000

** Statistinis reikšmingumas 0.01 lygmenyje

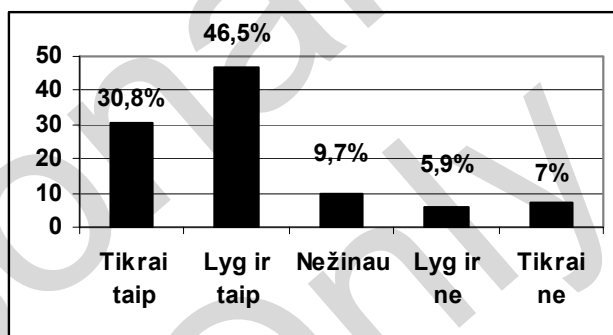
Kuo objektyviau dėstytojai vertina studentų žinias, tuo teigiamiau studentai vertina dalykinius dėstytojų ir studentų santykius. Tarp tiriamų kintamųjų yra stiprus tiesinis ryšys ($r = 0,67$ ir $r=0,74$) (3 lentelė).

Ryšys tarp žinių vertinimo objektyvumo ir dalykinių santykių tarp studentų ir dėstytojų vertinimo

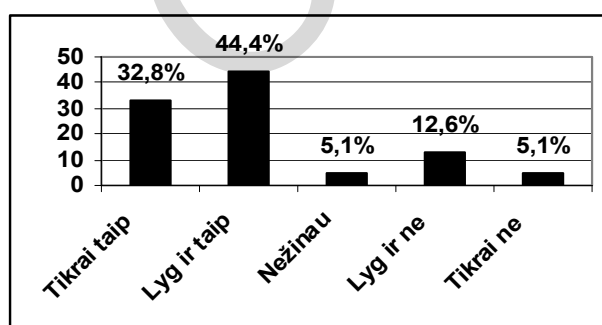
Pirmieji kursai	Studentų žinios ir gebėjimai vertinami objektyviai	Studentų ir dėstytojų dalykiniai santykiai	Baigiamieji kursai	Studentų žinios ir gebėjimai vertinami objektyviai	Studentų ir dėstytojų dalykiniai santykiai
Studentų žinios ir gebėjimai vertinami objektyviai	1,000	,742(**)	Studentų žinios ir gebėjimai vertinami objektyviai	1,000	,672(**)
Studentų ir dėstytojų dalykiniai santykiai	,742(**)	1,000	Studentų ir dėstytojų dalykiniai santykiai	,672(**)	1,000

** Statistinis reikšmingumas 0.01 lygmenyje

Kolegijoje dėstomi specialybės dalykai turi ugdyti ir profesinius įgūdžius, nes profesinė orientacija (Jovaiša, 2007) – žinių apie profesijas, požiūrių ir nuostatų visuma, gebėjimas jas vertinti pagal savo tinkamumą kuriai nors veiklos sričiai. Kad specialybės dalykai ugdo ir profesinius įgūdžius, teigiamai į šį klausimą atsakė pirmojo kurso -77,3% ir 77,2% baigiamųjų kursų studentų (4, 5 pav.)

4 pav. Profesinių įgūdžių ugdymas (pirmieji kursai)

5 pav. Profesinių įgūdžių ugdymas (baigiamieji kursai)

Pasak E. H. Schein (1988), pasitenkinimą kokia nors veikla lemia socialiniai, organizaciniai ir aplinkos veiksniai. Tai galėtų būti galimybė bendrauti, grupinis darbas, santykiai su studentais, dėstytojais, tinkama studijų aplinka, geros techninės ir mokomosios priemonės, pačio veiklos proceso organizavimas.

Kad kolegijoje įgijo pakankamai bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžių sutinka 84,7% socialinių mokslų, 83,8% biomedicininų mokslų ir 77,2% technologijos mokslų baigiamųjų kursų studentų (4 lentelė).

Bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžių įgyjimas

Baigiamieji kursai		Rodikliai	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nežinau	Lyg ir ne	Tikrai ne	Iš viso
Studijų programa	Socialiniai mokslai	Skaičius	49	56	10	6	3	124
		%	39,5%	45,2%	8,1%	4,8%	2,4%	100,0%
	Biomedicininiai mokslai	Skaičius	9	17	2	3	0	31
		%	29,0%	54,8%	6,5%	9,7%	,0%	100,0%
	Technologijos mokslai	Skaičius	13	20	6	3	1	43
		%	30,2%	46,5%	14,0%	7,0%	2,3%	100,0%
Iš viso		Skaičius	71	93	18	12	4	198
		%	35,9%	47,0%	9,1%	6,1%	2,0%	100,0%

Studijų kokybės užtikrinimo sistema ir tobulinimo prielaidos

Kompetencija, profesionalumas išugdomas visuomenės aplinkoje mokantis, studijuojant, tobulinantis, dirbant (Staškevičius, 2004). Svarbus yra ryšys tarp teorijos ir praktikos. Pasak Jovaišos (2007), – tai didaktikos principas, reikalaujantis jutiminį pažinimą sieti su teoriniu, teorinį pažinimą – su darbine, gamybine, visuomenine praktine veikla. Šio principo realizavimas užtikrina mokymo vaizdumą ir sąmoningumą. Kad toks ryšys yra, sutiko 84,4% pirmųjų ir 86,8% baigiamųjų kursų studentų. Taip pat 82,3% baigiamųjų kursų studentų pažymėjo, kad jiems pakanka teorinių žinių praktikos užduotims atlikti.

Be teorinių žinių, kolegijoje studentai įgyja daug profesinių gebėjimų. Gabumai tobulėja praktinėje veikloje. 73,3% baigiamųjų kursų studentų teigia, kad įgyjamų profesinių gebėjimų jiems pakanka, o 81,3% - kad praktikų metu įgyti praktiniai įgūdžiai atitinka jų siekiamą įgyti kvalifikaciją. Egzistuoja vidutinio stiprumo ryšys tarp praktikos metu įgytų praktinių įgūdžių ir pasitenkinimo atlikta praktika bei tarp teorinių žinių bagažo ir praktinių įgūdžių formavimo praktikos metu. Praktikos kokybės vertinimas yra teigiamas, jeigu praktikoje įgyti praktiniai įgūdžiai atitinka siekiamą įgyti kvalifikaciją ir kuo daugiau turi teorinių žinių, tuo labiau pakanka laiko praktinių įgūdžių formavimui ($r = 0,59$ ir $r = 0,54$), (5, 6 lentelės).

5 lentelė

Ryšys tarp praktinių įgūdžių ir praktikos kokybės vertinimo

Baigiamieji kursai	Praktikos metu įgyti praktiniai įgūdžiai	Praktikos, atliktos kitose institucijose kokybė
Praktikos metu įgyti praktiniai įgūdžiai	1,000	,599(**)
Praktikos, atliktos kitose institucijose kokybė	,599(**)	1,000

** Statistinis reikšmingumas 0.01 lygmenyje

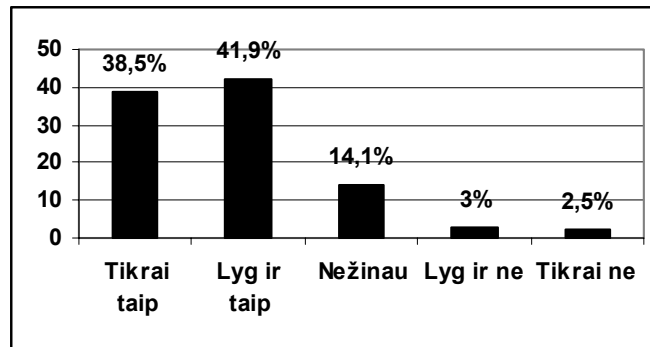
6 lentelė

Ryšys tarp turimų teorinių žinių ir praktinių įgūdžių formavimo

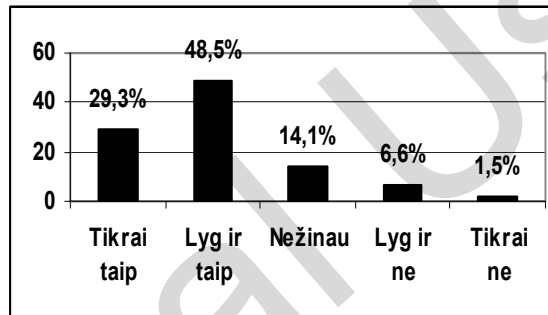
Baigiamieji kursai	Teorinės žinios, reikalingos praktikos užduotims atlikti	Praktinių įgūdžių formavimas profesinės veiklos praktikų metu
Teorinės žinios, reikalingos praktikos užduotims atlikti	1,000	,544(**)
Praktinių įgūdžių formavimas profesinės veiklos praktikų metu	,544(**)	1,000

** Statistinis reikšmingumas 0.01 lygmenyje

Taip pat iš atsakymų matyti, kad dauguma respondentų teigiamai vertina praktikų vadovų kompetenciją – 80,4% ir atliktų praktikų kokybę – 77,8% (6, 7 pav.).

6 pav. Praktikos vadovų įmonėse kompetentingumas

7 pav. Praktikų, atliekamų kitose įmonėse, kokybė

Pasitenkinimas studijomis yra sudėtinga ir įvairialypė sąvoka, kuri skirtingiems žmonėms gali reikšti skirtingus dalykus. Dažnai pasitenkinimas studijomis yra siejamas su motyvacija. Bet pati motyvacija mokytis yra siejama su pačių studijų procesu, o pasitenkinimas studijomis – su studijų proceso organizavimu bei tos veiklos rezultatais. 81,3% dieninių studijų, 80% neakivaizdinių ir 69,3% vakarinių studijų pirmųjų kursų studentų teigia, kad kolegijoje sudarytos galimybės naudotis mokymosi medžiaga yra geros. 72% dieninių studijų, 60% neakivaizdinių ir 65,3% vakarinių studijų pirmųjų kursų studentų sutinka, kad laboratorijos ir auditorijos gerai aprūpintos techninėmis ir mokomosiomis priemonėmis. Labai panašiai baigiamųjų kursų studentai vertina kolegijos praktinio mokymo bazę. Kad praktinio mokymo bazė kolegijoje tinkama praktikos užduotims atlikti teigia 69,3% socialinių, 64,5% biomedicinių ir 62,8% technologinių mokslų krypties (7-9 lentelės).

7 lentelė

Galimybės naudotis mokymosi medžiaga yra geros

Pirmieji kursai		Rodikliai	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nežinau	Lyg ir ne	Tikrai ne	Iš viso
Kokia studijų forma studijuojate	Dieninės	Skaičius	37	76	7	15	4	139
		%	26,6%	54,7%	5,0%	10,8%	2,9%	100,0%
	Neakivaizdinės	Skaičius	6	10	4	0	0	20
		%	30,0%	50,0%	20,0%	,0%	,0%	100,0%
	Vakarinės	Skaičius	6	12	7	1	0	26
		%	23,1%	46,2%	26,9%	3,8%	,0%	100,0%
Iš viso		Skaičius	49	98	18	16	4	185
		%	26,5%	53,0%	9,7%	8,6%	2,2%	100,0%

Laboratorijos ir auditorijos pakankamai aprūpintos techninėmis ir mokomosiomis priemonėmis

Pirmieji kursai		Rodikliai	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nežinau	Lyg ir ne	Tikrai ne	Iš viso
Kokia studijų forma studijuojate	Dieninės	Skaičius	19	81	18	15	6	139
		%	13,7%	58,3%	12,9%	10,8%	4,3%	100,0%
	Neakivaizdinės	Skaičius	2	10	0	5	3	20
		%	10,0%	50,0%	,0%	25,0%	15,0%	100,0%
	Vakarinės	Skaičius	3	14	5	3	1	26
		%	11,5%	53,8%	19,2%	11,5%	3,8%	100,0%
Iš viso		Skaičius	24	105	23	23	10	185
		%	13,0%	56,8%	12,4%	12,4%	5,4%	100,0%

9 lentelė

Praktinio mokymo bazė kolegijoje tinkama praktikos užduotims atlikti

Baigiamieji kursai		Rodikliai	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nežinau	Lyg ir ne	Tikrai ne	Iš viso
Studijų programa	Socialiniai mokslai	Skaičius	34	52	26	8	4	124
		%	27,4%	41,9%	21,0%	6,5%	3,2%	100,0%
	Biomedicininiai mokslai	Skaičius	5	15	6	5	0	31
		%	16,1%	48,4%	19,4%	16,1%	,0%	100,0%
	Technologijos mokslai	Skaičius	5	22	12	3	1	43
		%	11,6%	51,2%	27,9%	7,0%	2,3%	100,0%
Iš viso		Skaičius	44	89	44	16	5	198
		%	22,2%	44,9%	22,2%	8,1%	2,5%	100,0%

Studentams lengviau parengti baigiamąjį darbą ar pasirengti baigiamajam egzaminui, kai jų praktikos atlikimo vieta suderinta su baigiamojo darbo ar projekto tema. Kad taip buvo, teigė 70,2% socialinių mokslų, 54,9% biomedicininų mokslų ir 72,1% technologijos mokslų baigiamųjų kursų studentų (10 lentelė).

10 lentelė

Baigiamosios praktikos atlikimo vieta buvo suderinta su baigiamojo darbo tema

Baigiamieji kursai		Rodikliai	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nežinau	Lyg ir ne	Tikrai ne	Iš viso
Studijų programa	Socialiniai mokslai	Skaičius	40	47	19	6	12	124
		%	32,3%	37,9%	15,3%	4,8%	9,7%	100,0%
	Biomedicininiai mokslai	Skaičius	6	11	4	10	0	31
		%	19,4%	35,5%	12,9%	32,3%	,0%	100,0%
	Technologijos mokslai	Skaičius	16	15	8	1	3	43
		%	37,2%	34,9%	18,6%	2,3%	7,0%	100,0%
Iš viso		Skaičius	62	73	31	17	15	198
		%	31,3%	36,9%	15,7%	8,6%	7,6%	100,0%

Pasak A. Maslow (2006), aukščiausias poreikis yra saviaktualizacija ir savigarba. Saviaktualizacija ir savigarba yra susiję su vidinio apdovanojimo jausmu, kurį žmogus pajaučia atlikdamas tam tikrą veiklą. Kalbant apie studijas, saviaktualizacija labai padidina pasitenkinimą jomis. Kuo labiau dėstytojai įvertina studentų patirtį, kompetenciją, tuo geriau yra vertinami studentų ir dėstytojų tarpusavio dalykiniai santykiai ir kuo daugiau paskaitose yra diskutuojama, taikomi įvairūs metodai, tuo daugiau respondentų studijas kolegijoje laiko įdomiomis ($r = 0,6$ ir $r = 0,5$), (11, 12 lentelės).

11 lentelė

Ryšys tarp studentų kompetencijos ir dalykinių santykių tarp studentų ir dėstytojų vertinimo

Baigiamieji kursai	Studentų patirties, kompetencijos įvertinimas	Santykiai su dėstytojais pagrįsti abipusiu supratimu ir pagarba
Studentų patirties, kompetencijos įvertinimas	1	,610(**)
Santykiai su dėstytojais pagrįsti abipusiu supratimu ir pagarba	,610(**)	1

** Statistinis reikšmingumas 0.01 lygmenyje

12 lentelė

Ryšys tarp paskaitų metodų ir paskaitų kokybės vertinimo

Pirmieji kursai	Paskaitose taikomi įvairūs metodai: paskaita, diskusija ir t.t.	Studijos kolegijoje įdomios
Paskaitose taikomi įvairūs metodai: paskaita, diskusija ir t.t.	1	,527(**)
Studijos kolegijoje įdomios	,527(**)	1

** Statistinis reikšmingumas 0.01 lygmenyje

Atliekama veikla turi būti suvokiama kaip prasminga, vertinga ir svarbi. Žmogus turi jaustis asmeniškai atsakingas už savo veiklą (šiuo atveju studijas), už veiklos rezultatus, už savo pastangų produktą. Žmogus turi nuolat žinoti, kaip jo darbas turėtų būti atliekamas, kokie rezultatai pasiekti ir ar jie patenkinami (Schein, 1988). Studentas jaučiasi patenkintas studijomis, jeigu jis galės įgytas žinias realizuoti darbe. Egzistuoja vidutinio stiprumo teigiama koreliacija ($r = 0,6$) tarp aiškių praktikos atlikimo užduočių, praktikos ataskaitų rengimo, vertinimo tvarkos žinojimo ir pasitenkinimo atlikta praktika. Galima teigti, kad kuo studentams yra aiškesnė praktikos eiga, tvarka, jos užduotys, tuo geriau studentai vertina praktiką. Į klausimą, ar ketina dirbti ar dirba pagal studijų metu įgyjamą profesinę kvalifikaciją, teigiamai atsakė 75,8% socialinių mokslų, 83,8% biomedicininį mokslų ir 70,7% technologijos mokslų studentų (13 lentelė).

13 lentelė

Ketina dirbti ar dirba pagal studijų metu įgyjamą profesinę kvalifikaciją

Baigiamieji kursai		Rodikliai	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nežinau	Lyg ir ne	Tikrai ne	Iš viso
Studijų programa	Socialiniai mokslai	Skaičius	58	36	21	7	2	124
		%	46,8%	29,0%	16,9%	5,6%	1,6%	100,0%
	Biomedicininiai mokslai	Skaičius	13	13	3	2	0	31
		%	41,9%	41,9%	9,7%	6,5%	,0%	100,0%
	Technologijos mokslai	Skaičius		15	14	3	6	43
		%	11,6%	34,9%	32,6%	7,0%	14,0%	100,0%
Iš viso		Skaičius	76	64	38	12	8	198
		%	38,4%	32,3%	19,2%	6,1%	4,0%	100,0%

Išvados

Poreikių patenkinimas vaidina svarbų vaidmenį individo motyvacijoje (Maslow, 2006). Tyrimo rezultatai atskleidė, jog dauguma studentų yra patenkinti savo studijomis kolegijoje:

1. Šaulių kolegijoje ypatingas dėmesys skiriamas dėstytojų įvairovei, studentų pasirėngimui būsima profesinei karjerai, atsižvelgiant į aktyvius darbo rinkos pokyčius;
2. Baigiamojo kurso respondentai pabrėžė studijų kokybės ir darbo rinkos poreikius atitinkančios kolegijos strategijos formavimo svarbą ir būtinumą;
3. Respondentai nurodė, kad dėstytojai ugdo pasitikėjimą savo jėgomis, skatina kūrybiškumą ir inovatyvumą, suteikia galimybę diskutuoti, išreikšti savo nuomonę, būti išklausytam;
4. Palankiai vertinami studentų ir dėstytojų dalykiniai santykiai, bendravimo ir bendradarbiavimo kultūra, dėstytojų dalykinės kompetencijos lygis;
5. Respondentai teigiamai įvertino teorijos ir praktikos vienovę bei įgytų kompetencijų svarbą;
6. Respondentai nurodo ryšį tarp pasirinktos studijų programos ir tolimesnio darbo, baigus kolegiją. 70,7% respondentų ketina dirbti pagal studijų metu įgyjamą profesinę kvalifikaciją.

Tyrimas pagrindė ir tobulintinus studijų programų aspektus:

1. Praktikų organizavimo tvarkos reikalavimų ir vertinimo kaitą;
2. Nuolatinio studijų programų kokybės vertinimo ir tobulinimo poreikį;
3. Bendrųjų gebėjimų (komunikabilumo, aktyvumo, savarankiškumo priimančias sprendimus, gebėjimo prisitaikyti prie kintančių darbo rinkos poreikių) ugdymą;
4. Laboratorijų bei auditorijų įrangos atnaujinimą;
5. Kolegijos bibliotekos ir savarankiškų studijų centro fondų papildymą specialybės žinytais ir kita studijoms reikalinga medžiaga;

Šiaulių kolegijos studijų procesas orientuotas į sąmoningą studentų rengimąsi profesinei veiklai. Studijų optimizavimo principas skatina studentų intelektualinį aktyvumą ir profesinę saviraišką.

Literatūra

1. Jovaiša L., 2007, Enciklopedinis edukologijos žodynas, Vilnius.
2. Juodaitytė A., 2002, Socializacija ir ugdymas vaikystėje, Vilnius.
3. Kaya Ebru, 1995, Job Satisfaction of the Librarians in the Developing Countries. 61st IFLA General Conference. Prieiga per internetą 2007-05-03: <<http://www.ifla.org/IV/ifla61/61-kaye.htm>>.
4. Laužackas R., Danilevičius E., Gurskienė O., 2004, Profesinio rengimo reforma Lietuvoje: parametrai ir rezultatai, Kaunas.
5. Lepaitė D., 2003, Kompetencijų plėtojančių studijų programų lygio nustatymo metodologija. Monografija, Kaunas.
6. Maslow A., H., 2006, Motyvacija ir asmenybė, Vilnius.
- Muchinsky P. M., 1987, Psychology Applied to Work. An introduction to Industrial and organizational Psychology. Chicago.
7. Ramsden P., 2000, Kaip mokyti aukštojoje mokykloje, Vilnius.
- a. Schein E. H., 1998, Organizational Psychology. 3rd edition.
8. Staškevičius J., A., 2004, Inovatika. Monografija, Vilnius.
9. Šiaučukėnienė L., 2005, Mokymo individualizavimas ir diferencijavimas. Monografija, Vilnius.

THE POSSIBILITIES OF STUDY PROCESS OPTIMIZATION IN SIAULIAI COLLEGE THROUGH EVALUATION OF STUDENTS' SATISFACTION BY THEIR STUDIES

There are certain possibilities for the development of study quality and science at the college, the gained competences become the main factor for students, which helps students to integrate into the changing labour-market. The main goal of the College is to develop students' creativity and abilities, which will influence their future professional competences. Graduates should be able to generate ideas and adapt to the changes in the global society process. The results of the research "The quality of study process organization and students' satisfaction by their studies" in 2006-2007 are analyzed in the article. It was emphasized that one of the priority goals of educational system – the quality assurance of study process.